

SCHOLA CANTORUM

KAROLUS MAGNUS

NIEUWSBRIEF No. 3

24 oktober 2023

1. Karolus Magnus nu cultureel erfgoed

Onze komende optredens

2. Mariavespers: 29 oktober in Nijmegen
3. Eerste Zondag van de Advent: 3 december in Cuijk
4. Kerstconcert samen met *Voces Caelestes*: 17 december in Nijmegen
5. Eerste uitvoering Vluchtelingenvespers, 21 januari in Groesbeek

Terugblik

6. Oecumenische viering in de Stevenskerk op 10 september

En verder

7. Caecilia: de kracht van vrouwen
8. Een workshop Gregoriaans, iets voor u?
9. Lustrumaanbod boeken en CD's nog steeds geldig!
10. Contact met de Schola

Secretariaat: Hindestraat 11 • 6531 KG • Nijmegen
Tel. 024 - 3540264 • email hhjennema@hotmail.com
Website www.karolus-magnus.nl

1. Karolus Magnus nu cultureel erfgoed

De gregoriaanse zang is een kostbaar cultureel, spiritueel en liturgisch erfgoed. En om dat erfgoed te bewaren moet het gezongen worden, en wel zoals het ooit bedoeld was. Gedreven door die ambitie heeft de Schola zich sinds 1988 met volharding ingezet voor het behoud en het uitdragen van die oude eenstemmige, liturgische zang. In een tijd waarin de Kerk afstand nam van het gregoriaans heeft de Schola de schoonheid van die zang, soms tegen de verdrukking in, steeds laten horen. En met succes. Talrijk zijn de optredens in stad en land, in binnen- en buitenland. De gregoriaanse zang – veelal een muzikale begeleiding en reflectie op een psalmtekst – beroert mensen, ook vandaag, zowel ouderen als jongeren.

Op de weg naar het behoud van het gregoriaans erfgoed is nu een grote stap gezet. Op 1 juli is de Schola bijgeschreven in de Inventaris van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland. Daar is veel werk aan voorafgegaan. Om als erfgoedgemeenschap te kunnen toetreden moet een borgingsplan worden opgesteld dat beschrijft wat men precies doet en hoe men het erfgoed voor de toekomst wil veiligstellen. Dan wordt het borgingsplan door een onafhankelijke commissie getoetst. Bij een positief advies vindt tenslotte de bijschrijving plaats.

Voor de opstelling van het borgingsplan hebben vooral Scholavoorzitter Gerard Pieters en oud-secretaris Jos Verhagen zich bijzonder ingespannen. Het resultaat is een fraai geïllustreerde brochure ***Gregoriaanse zang, stilte en beroering***, waarin de activiteiten van de Schola, haar inspanningen om het erfgoed door te geven aan volgende generaties, alsmede de sterke en zwakke punten daarbij haarscherp worden beschreven. Voor belangstellenden is de brochure te verkrijgen bij onze secretaris Edo Fennema.

Op 20 oktober was er in het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed in het Museum van Speeldoos tot Pierement te Utrecht een dag voor vrijwilligers. Jos Verhagen hield daar een korte presentatie over de Schola: ***Nieuwe toepassing van (oud) cultuurgoed***. Ook deze presentatie kunt u opvragen bij onze secretaris.

Onze vierde Nieuwsbrief verschijnt begin januari.

2. Mariavespers: 29 oktober in Nijmegen

De Mariavespers worden komende zondag uitgevoerd in de kerk van de H. Antonius Abt aan de Dennenstraat 121 te Nijmegen. Aanvang 16:00 uur. Deze uitvoering is een coproductie van de Schola Cantorum Karolus Magnus en het Gregoriaans Koor Dukenburg.

De De Neerbosse kerk van de heilige Antonius Abt werd in 1874 ontworpen door P.J.H. Cuypers. De bouw vond plaats in 1879-1880. Het is een neogotische driebeukige hallenkerk. Het is een herinterpretatie van het Haagse hallentype, waarbij de zijbeuken gedekt zijn met steekkappen. Bij deze kerk is het een reeks van acht aansluitende kappen, waarvan de laatste, bij het koor, iets langer is dan de andere. De gebroken lijnen van de lange reeks kappen aan de buitenzijde contrasteren met de ruimtewerking in het interieur.

Onder de zestig meter hoge westtoren met achtkantige spits tussen voer topgevels bevindt zich een Mariakapel. In de kerk bevindt zich een 16e-eeuws kruisbeeld uit Kalkar. De fraaie kruiswegstaties zijn geschilderd door de bekende Nijmeegse Kunstschilder Dorus Arts (Nijmegen 1901-Montreal 1961). Voor de verschillende staties hebben destijds parochianen geposeerd. De staties zijn op koper geschilderd en gerestaureerd.

3. Eerste Zondag van de Advent: 3 december in Cuijk

In de **Eucharistieviering** van zondag 3 december (aanvang 10:00 uur) zingt de Schola de vaste en wisselende gezangen van de Eerste Zondag van de Advent in de Sint Martinuskerk in Cuijk. Voorganger is Theo Lamers, vicaris van het bisdom Den Bosch en tevens deken van het dekenaat Boxmeer, Cuijk, Gemert en pastoor van de Sint Martinusparochie.

Na de Eucharistieviering en het samenzijn met koffie en thee geeft de Schola een **kort concert** afgestemd op de Adventstijd. Zowel de viering als het concert worden live uitgezonden via het kanaal van de parochie (livestream). CD's en boeken van de Schola zijn ter plaatse verkrijgbaar.

Het is een jaarlijkse traditie van de Schola om in of rondom Nijmegen de **Advent** in te luiden. De Advent is het begin van een nieuw kerkelijk liturgisch jaar. Het is een tijd waarin waakzaamheid is geboden om de aankondiging van de geboorte van Jezus en de aanzet tot een nieuwe geboorte van iedere mens te overdenken en gestalte te geven. Het is een oproep waakzaam te zijn opdat het leven ons niet ontschiet en wij aan het leven voorbij leven. 'Omkeren' is daarom een treffende adventsopdracht. Met Abraham, Sarah, David, Maria, tal van profeten, heiligen, martelaren en onze (voor)ouders kunnen ook wij ons aansluiten met te antwoorden op deze eeuwenoude roep(ing).

Vanaf de Maasboulevard in Cuijk vormen drie torens een markant silhouet. De gemeente Land van Cuijk heeft het vrijstaande torenrestant van de voormalige gotische pseudobasiliek uit 1485 in eigendom. Sinds 1991 is er het oudheidkundig museum Ceucum gevestigd.

De **Sint Martinuskerk** daarnaast, in neogotische stijl met twee torens uit 1911, kent een omvangrijke en conflictueuze geschiedenis. Zij is ontworpen door architect Caspar Franssen uit Roermond. De laatste renovatie dateert van 2008 tot 2011. Bezienswaardig zijn het retabel, het hoofdaltaar van Hendrik van der Geld en de wandschilderingen ontworpen in het atelier van Hans Mengelberg en uitgevoerd door Jo Wilbrink. Het herplaatste en gerenoveerde Severijn-orgel uit de zeventiende eeuw vormt samen met de bijzonder mooie akoestiek van de kerk voor menig organist uit binnen- en buitenland een waar genot.

In 2013 vond een fusie plaats met de omliggende dorpskernen St. Agatha, Beers, Cuijk-Noord, Katwijk, Linden en Vianen. Samen met Cuijk vormen zij nu de Sint Martinusparochie. Een team van drie pastores en assistenten behartigt het pastoraat en de liturgie.

Wil Robben

4. Kerstconcert samen met *Voces Caelestes* : 17 december in Nijmegen

Het jaarlijkse kerstconcert, dat we traditioneel samen met de vrouwenschola *Voces Caelestes* uitvoeren, belooft weer iets bijzonders te worden. Zo is er een opening in processievorm, waarbij beide Scholae beurtelings zingen. De fraaie O-antifonen gaan vergezeld van de klanken van de althobo. *Voces Caelestes* voert een meerstemmige 'Da pacem' (= Geef vrede!) uit, wat niet misstaat in deze roerige tijden. Karolus Magnus zingt de sequentia 'Laetabundus' van Kerstmis, die omstreden is vanwege haar anti-joods sentiment. Dr. A. Bastiaensen CM heeft dat gezang daarom destijds speciaal voor Karolus Magnus herschreven. Beide Scholae sluiten het kerstconcert gezamenlijk af met het Adeste fideles, waarbij iedereen het refrein kan meezingen. Al met al een bijzonder concert. Hieronder vindt u het programma.

Stan Hollaardt

**Zondag 17 december, aanvang Kerstconcert 15:00 uur,
in de Dominicuskerk aan de Prof. Molkenboerstraat 7 te
Nijmegen. Entreprijs € 15,--. Kaarten zijn te bestellen
via onze website.**

5. Eerste uitvoering Vluchtelingenvespers : 21 januari in Groesbeek

Voor het Vluchtelingenproject, geïntroduceerd in onze vorige Nieuwsbrief, heeft onze dirigent Stan Hollaardt het format van de Vespers gekozen. Hierin is een geheel van gezangen en lezingen gegoten. Een litanie van de vluchteling ontbreekt niet in het programma.

Wij zijn verheugd u nu reeds de eerste uitvoering van de Vluchtelingenvespers te kunnen aankondigen: zondag 21 januari in de Hervormde Kerk, Kerkstraat 18 te Groesbeek. Voorganger is ds. Janneke Ruijs. Het volledige programma kunt u binnenkort vinden op onze website en in onze volgende Nieuwsbrief, die verschijnt in de eerste week van januari.

6. Oecumenische viering in de Stevenskerk op 10 september

In deze wonderlijke viering, met inbreng van velen, wordt het 750^e Sint Stevensjaar afgesloten. De kerk werd destijds gewijd door Albertus Magnus in het jaar 1273, op de eerste zondag na Maria Geboorte (8 september). Tijdens de viering van vandaag staat Maria in verleden, heden en toekomst centraal.

De binnenkomst van de Schola is zeer bijzonder: we zingen de Marialitanie van Loreto, in het Latijn, lopend door de Kerk.

De Schola zingt de vaste gezangen uit de Missa IV. Na een moderne Marialezing ('een sterke vrouw, wie zal haar vinden?') komt de Schola terug met het Magnificat. Na een serie citaten over Maria uit de Evangeliën volgt een Gregoriaans Halleluia.

Voorganger Eduard Kimman houdt een bijzondere overweging over Maria, op zijn eigen indringende, lerende en rustige wijze. Dan zingen twee mensen *Let it be* van The Beatles, gevolgd door het Sanctus van de Schola. Tijdens de communie zingt de Schola het bekende Salve Regina en het Sub tuum praesidium: een smeekbede om onder de hoede van Maria verschoond te blijven van gevaren.

Na de communie volgen enige zeer indringende presentaties over Maria. De sopraan Lisa Kézer zingt het Ave Maria van Bach/Gounod met vleugelbegeleiding. Heel aangrijpend is de presentatie van Maria Martens, een bekende stads- en Europese CDA-politica. Ze heeft lang in Afrika gewoond en gewerkt. In aansluiting op haar voordracht zingt zij met gesloten ogen een eigentijds Afrikaans Mariagezang in een Afrikaanse taal. Daarna zingt Lisa Kézer een Ave Maria van Beyoncé: een Engelse tekst over de moderne nabijheid van Maria.

De nieuwe directeur Theo Andriessen licht nieuwe zienswijzen op de functie van de Stevenskerk toe. Op naar de volgende 750 jaar!

Aan het slot zingt de hele kerk een Nederlandse volkszang: Maria, poort van Gods genade. En dan volgt het Ite Missa Est, gevolgd door prachtig orgelspel van stadsorganist Jetty Podt.

Edo Fennema

7. Caecilia: de kracht van vrouwen

De gregoriaanse schola *Voces Caelestes* uit Nijmegen geeft in november drie concerten waarin krachtige vrouwen in de muziek centraal staan.

Niet alleen de uitvoerders zelf zijn vrouw, ze bezingen krachtige vrouwen in de muziek. Hoofdpersoon in het concert is Caecilia. Behalve patroonheilige van de muziek was Caecilia een krachtige vrouw die zich niet aan de wil van anderen onderwierp, maar haar eigen spirituele weg volgde. Haar levensverhaal komt tot leven in gregoriaanse antifonen en hymnes.

Caecilia wordt vergezeld door drie krachtige vrouwen uit de middeleeuwen. Als eerste Wiborada van Sankt-Gallen. Deze tiende-eeuwse benedictijnse zuster werd geprezen om haar moed. Dankzij haar voorspellende gave kon ze voorkomen dat de rijke kloosterbibliotheek ten prooi viel aan vijandelijke legers. Het koor bezingt haar levensverhaal in een meerstemmige hymne.

In een concert over de kracht van vrouwen mag Hildegard von Bingen, de twaalfde-eeuwse abdis, mystica, wetenschapper en componist, niet ontbreken. Het koor brengt haar prachtige compositie *Symphonia Virginum* ten gehore.

Het concert besluit met een meerstemmige compositie met hobo van dirigent Hanneke van der Grinten: *Die verweentheit der Minnen*, op een tekst van de dertiende-eeuwse mystica Beatrijs van Nazareth.

zaterdag 18 november 16:00 uur, Willibrordusabdij Doetinchem – vrije gift
woensdag 22 november 20:00 uur, Cenakelkerk Heilig Landstichting - € 10,-
zaterdag 25 november 18:00 uur, Sint Cathrien Den Bosch - vrije gift

8. Een workshop Gregoriaans, iets voor u?

Op zaterdag 27 januari 2024 geeft dirigent Stan Hollaardt van Karolus Magnus een workshop Gregoriaans over gezangen voor een uitvaart, onder de noemer '**In paradisum**'. De workshop bevat naast bekende, ook veel onbekende maar gemakkelijk in te studeren en uit te voeren requiemgezangen. Het zelf zingen staat die dag voorop, voor jong en oud, voor geschoolde en ongeschoolde zangers en zangeressen. Voor materiaal wordt gezorgd.

Stan Hollaardt leert je
gregoriaans zingen.

De dag duurt van 10 tot 16 uur. Deelname kost € 60,--. Een lunch zit bij de prijs inbegrepen.

Locatie: Westerkerk te Gouda.

U kunt zich aanmelden via het organiserende **Randstedelijk Zanginstituut Gouda**: <https://randstedelijk-zanginstituut.nl/> (doorklikken naar **Workshops**).

9. Lustrumaanbod boeken en CD's nog steeds geldig!

Het hele jaar 2023 kunt u onze boeken en CD's nog aanschaffen voor de speciale lustrumprijzen. Dat zijn dezelfde prijzen die golden tijdens de receptie na afloop van ons lustrumconcert op 1 juli. Op <https://www.karolus-magnus.nl/bestelling-cd-of-boek/> kunt u uw keuze kenbaar maken. Hieronder staat het overzicht van ons aanbod.

Boeken

Hoogtepunten uit de gregoriaanse traditie, een liturgisch en historisch perspectief. Tweede druk. Auteur: Augustinus Hollaardt O.P.
Lustrumprijs: € 15,--

Lebuinus herontdekt. Een bezongen heilige. Auteurs: Stan Hollaardt en Gerard Pieters. Lustrumprijs: € 5,--

De restauratie van het gregoriaans, een gebed zonder end. Auteur: Jacques Janssen. Lustrumprijs: € 49,50

Lustrumpakket klein (3 CD's): € 5,--

Lustrumpakket middel (3 CD's en een boek): € 7,50

Lustrumpakket groot (4 CD's): € 10,--

Losse CD's

900 jaar Norbertijnen, eeuwfeest in coronatijd. Lustrumprijs: € 2,--

Metten van Sint Lebuinus. Lustrumprijs: € 1,--

The Martyred Virgins. Lustrumprijs: € 5,--

Imago Christi. Lustrumprijs: € 1,--

La Divina Commedia Gregoriana. Lustrumprijs: € 10,--

Media Vita. Lustrumprijs: € 4,--

O Virgo Mater. Lustrumprijs: € 5,--

Genoemde prijzen zijn exclusief verzendkosten.

10. Contact met de Schola

De Schola onderhoudt de contacten met haar relaties door 4 tot 6 keer per jaar een **Nieuwsbrief** uit te brengen. Hiermee informeren we u over onze activiteiten. De nadruk ligt daarbij op de nabije toekomst. Wat, wanneer en waar gaan we zingen? Ook blikken we kort terug op de activiteiten die achter ons liggen.

De schola beheert en onderhoudt hiertoe een bestand van **persoonsgegevens**, in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van 25 mei 2018. Meer over de wijze waarop wij met persoonsgegevens omgaan vindt u op onze website www.karolus-magnus.nl.

Als relatie bent u voor ons belangrijk, zo niet onmisbaar om onze doelstelling te bereiken: het behoud en de verdere verspreiding van het cultureel erfgoed, onze gregoriaanse zang. U werkt aan die doelstelling mee door ons te **ondersteunen** als donateur, door onze optredens te bezoeken, door onze boeken en cd's te kopen (dat kan heel eenvoudig via onze website), of door op enigerlei wijze met ons samen te werken. Daarom sturen wij u onze Nieuwsbrief. Mocht u deze niet langer willen ontvangen, dan volstaat een e-mail met de woorden 'stop Nieuwsbrief' aan het e-mail-adres van onze secretaris Edo Fennema: hhjfennema@hotmail.com.

Zoals wij onze donateurs vorig jaar al hebben gemeld is automatische incasso van donaties niet langer mogelijk. Voor u en ons is het 't gemakkelijkst als u bij uw bank een **periodieke overboeking** regelt. U maakt daarmee een bedrag aan ons over, zo veel en zo vaak als u zelf wilt, en kunt die betaling op elk door u gewenst moment weer stopzetten. Met uw donatie helpt u het gregoriaans in stand en in leven te houden en door te geven aan volgende generaties.

Het bankrekeningnummer van de Schola (IBAN) is NL90 TRIO 0320 4159 96, ten name van Schola Cantorum Karolus Magnus.

André Weel
penningmeester

Secretariaat: Hindestraat 11 • 6531 KG • Nijmegen
Tel. 024 - 3540264 • email hhjfennema@hotmail.com
Website www.karolus-magnus.nl